
Røntgenundersøkelser i Norge - optimalisert strålebruk og strålevern

---

ARTIKKEL

OLERUD HM

Sammendrag

Resultatene fra et doktorgradsarbeid utgått fra Statens strålevern diskuteres i denne artikkelen i lys av prinsippene om berettiget og optimalisert strålebruk. Bruken av røntgendiagnostikk i Norge er studert ved en serie landsomfattende kartlegginger av antall foretatte undersøkelser (over 5000 målinger av stråledose til pasient ved mer enn 50 sykehus) samt ved målinger av bildekvalitet ved mammografi og computertomografi. Store variasjoner mellom norske sykehus i bruken av røntgenundersøkelser ble påvist. Dette kan bety at det er et visst overforbruk av røntgenundersøkelser, at kunnskapene om hvordan man best skal utnytte apparaturen ikke er god nok, og at det satses for lite på kvalitetskontroll. Kriteriene for henvisning til røntgenundersøkelse bør presiseres bedre, og prosedyrene må optimaliseres ved at stråledosene holdes så lave som mulig samtidig som at bildekvaliteten er god nok til at sykdom oppdages. Et nytt EU-direktiv vil antakelig føre til krav om bedre strålevern innen medisinsk strålebruk, og utdanningsinstitusjonene vil bli stilt overfor nye utfordringer. Strålevern arbeid er basert på antakelsen om at all bruk av røntgenstråling kan medføre en viss helserisiko. Den samlede dosen hos befolkningen fra røntgendiagnostikk er høy, men for den enkelte pasient vil nytten av å få stilt en diagnose langt overstige eventuell risiko for helseskadersom følge av strålingen.

Publisert: 10. april 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.